

Az öcsödi fiatalembernek az előítéletekkel is meg kellett küzdenie álmaért

A helyi cigányteleptől az orvosi egyetemig vezetett Guszti útja

Az öcsödi Rostás Gusztávnak már kisgyermek korában megjósolták: biztosan a sítten végzi. Az iskolakerülő srác minden balhéban benne volt, ismerték is a faluban, mint a rossz pénzt. Aztán történt egy baleset, és minden megváltozott.

Joó Zsuzsa
zsuzsanna.joo@mediaworks.hu

ÖCSÖD – Telepi oláh cigány vagyok. Anyám háztartásbeli volt. Bár napszámosként dolgozó apám naphosszat kaszálta a füvet mások portáján, mégsem bírta megteremteni azt a környezetet, ahol jó lett volna felnőni. Igazi anyaszomorító gyerek vált belőlem – emlékszik vissza a kezdetekre az öcsödi Rostás Gusztáv. Ahogy a telepi cigánygyerekek többsége, ő is messzire elkerülte az iskolát, ahol ha néha mégis megjelent, az utolsó padban kapott helyet. Nem kellett ötletért a szomszédba mennie, hogyan keserítse meg a falubeliek életét: lopott, dinnyézett. Ő volt a bandavezér, a többiek pedig tudták, érdemes a rafkós Guszti mellett maradni, mert akkor nem buknak le.

Fellógott a vonatra, hogy aztán a végében elbújva a kalauz elöl eljusson Öcsödig.

– Egyszer mégis elkaptak, akkor három vagy négy évre a gyámügy védelembe vett. Emelkszem, az egyik gyámügyes, Etelka néni hányszor, de hányszor próbálta elmagyarázni, hogy „Gusztikám, ez így nem mehet tovább, nem lesz ennek jó vége!” Egyik fülembe, a másikon ki... Senki nem bírt rám hatni. A tanítók se, akik szerintem néha még örültek is, ha nem tettem tiszteletemet az órákon, amiket úgyis csak zavartam. Ennek ellenére soha nem buktam, arra mindig vigyáztam, hogy meglegyen a kettes-hármas mindenből. A verseket viszont szerettem, még szavalóversenyeken is indultam, jó néhányat meg is nyertem. Mai napig Ady a kedvencem.

A másik kedvenc a foci volt. Naphosszat rúgta a bőrt a Körös-parton, mintha ez lett volna egyedüli feladata.

– Egyszer azonban jött a sorsfordító baleset: a térdemből levált egy porc darab, meg kellett műteni. Akkor még nem tudtam, hogy ez a kórházi látogatás fordulópontot jelent az életemben.

A műtétet Szolnokon, a Héttényi Géza Kórházban végezte el Monostori László doktor, aki olyan empátiával, nyitottsággal válaszolt Guszti operációval kapcsolatos kérdéseire, ami lenyűgözte a fiút.

„Orvos leszek, az már egyszer biztos!” – jelenti ki határozottan Rostás Gusztáv. Fotók: Mészáros János

– Nemcsak magyarázott, rajzolt is a doktor úr, türelemmel, érthetően. A nővérektől, ápolóktól is figyelmet kaptam, ami nem csak tetszett, de meg is hatott. Napokon keresztül, hazaérkezésem után is ott maradt szívemben ez a kellemes, ismeretlen érzés... Aztán döntésre jutottam.

Lábra állása után Gusztáv besétált az addig számára ismeretlen öcsödi könyvtárba és – ne szépséjük a dolgot – ellop-ta dr. Donáth Tibor Anatómiai atlaszát és Élettant. Elbűvölve lapozgatta a könyveket, nézegette az ábrákat.

– A biológiaórákon hiába tudtam mindenre a választ, kettesenél jobbat soha nem kaptam az ellenőrzőmből. Persze, tisztában voltam, hogy miért... Hónapokkal később asztalostanulónak álltam, igaz,

csak két hónapra, utána ottahagytam a szakmunkásképzőt. Mást akartam csinálni. Egy év semmittevés következett, én pedig közelebb kerültem ahhoz, hogy végleg elkalodljak: se jövőképem, se reményem nem volt, hogy a maszlagból kimásszak.

Ekkor azonban Gusztáv újra kezébe vette az orvosi atlaszt, és még behatóbban tanulmányozta. Mit tanulmányozta...! Elejétől a végéig megtanulta! Ábrákkal, latin kifejezésekkel együtt. S miközben haverjaival lógott rosszban sántikálva, egyre többször villant be neki, hogy talán nem a legjobb úton jár... Elmúlt a kaland varázsa, már nem okozott neki örömet a számtalan csínytevés.

– Kezdtém unni a tértelenséget, azt, hogy reggel felkelek, és estig nem csinállok semmit.

Előbb az iskola, utána jöhet csak a nősülés

– Kortársaim, otthoni barátaim nagy része már meg nősült. Érdeklődve figyelem sorsuk alakulását... Talán én is úgy élnék, mint ők, ha nem lett volna anno a balesetem. Úgy érzem, a nősüléssel nem vagyok elkésve. Előbb befejezem a sulit, majd szeretnék elhe-

lyezkedni és olyan anyagi körülményeket teremteni leendő gyermekeimnek, amikben nekem soha nem volt részem. Egy percig sem akarom kitenni őket annak a nélkülözésnek és nincstelenségnek, amiben felnőttem – mondja határozottan Gusztáv, aki párjaként

Egyik augusztusi napon odaálltam apám elé, és mondtam neki: „Apa! Orvos leszek!” Nézett rám az öreg, majd visszakérdezett: „Mi leszel, fiam?” „Orvos.” Szemében ott volt a hitetlenség, meg az értetlenség. Anyám egyenesen azt mondta, bolond vagyok, nem lesz belőlem soha doktor, térjek észhez! De én makacs vagyok, utánajártam, milyen iskolákat kell elvégezni, hogy bejussak az egyetemre. Gimnáziumba soha nem vettem volna fel, így jelentkeztem egy egészségügyi szakiskolába.

Hogy a felvételre el tudjon utazni, napokig dolgozott napszámba. A retúr vonatjegy 1220 forintba került – jól emlékszik rá.

– Szerda volt, időben érkeztem a suliba. Mondtam, mi járatban vagyok, erre ledobtak elem egy papírt a következő

Guszti testvérével és annak kisfiával. A család mindig is fontos szerepet játszott az orvosi pályára készülő fiatalember életében

szavakkal: „Írja meg, hátha nem lesz nullás!” Maximális pontszámot érttem el. A felvételiztető tanárnő zavartan kért bocsánatot, majd rám zúdította kérdéseit: miért jöttem, miért akarok ápoló lenni, mi a célom. Én pedig mindenre azt válaszoltam: „nem tudom”.

Gusztáv természetesen felvették az iskolába, Szolnokon lakott egy kollégiumban. Ha haza akart látogatni, vagy elment valahová dolgozni, megkeresni az útiköltséget vagy fellógott a vonatra, hogy aztán a végében megbújva eljusson Öcsödig, mielőtt a kalauz észreveszi őt. Közben tanult, tanult... ötös eredménnyel. Édesapja egyre inkább elhitte, hogy fia végig tudja csinálni, amit eltervezett, talán mégiscsak orvos lesz belőle. Hétfévente plusz munkát vállalt, hogy ha pár száz forinttal is, de támogassa anyagilag fiát.

Mivel ezt az egészségügyi szakiskolában nem tehettem meg, az érettségire már a Hegedűs T. András iskolában készült Gusztáv, és tudta, emelt szintű biológia és középszintű kémia vizsga kiváló teljesítése a feltétel, hogy bejusson az orvosi egyetemre.

A felvételiztető tanárnő zavartan kért bocsánatot, majd rám zúdította kérdéseit...

– Életem talán legnehezebb időszaka volt a gimnázium három éve. Mondtam én már elsőben a tanárnőnek, hogy segítsen, én orvos akarok lenni, de ő csak legyintett, hogy hamarabb meg nősülök, minthogy befejezném a sulit! Hosszas rábeszélés után elvállalta a felkészítésem. Sokat, nagyon sokat dolgoztunk együtt, különórákat is vettem. Soha nem feledem azt az sms-t, amiben a következőket írták: „Ön felvételt nyert a Semmelweis Orvostudományi Egyetem általános osztatlan képzésére.” Boldog voltam, de még meny-

nyire boldog! És ijedt is, hogy itt vagyok a célban, de vajon lesz erőm tovább folytatni? És mi-ből? Hogyan? Csak az anatómia-könyv-sorozat százezer forint...

Szerencse, hogy még a gimnázium végén meghívást kapott egy fél éves képzésre a SOTE cigány orvosképzési programjára, melyet dr. Rosivall László indított, támogatott. Ennek a kezdeményezésnek köszönhetően végzi Gusztáv most is az egyébként igen költséges képzést.

Anyám egyenesen azt mondta, bolond vagyok, nem lesz belőlem soha doktor...

– Furcsák voltak az első napok, amikor először kerültem „gádzsó” környezetbe. Bementem a suliba, felnyírt hajjal, napszemüvegben, raj cipőben, ingben. Nem hitték, hogy oda járok, volt, hogy nem akartak beengedni.

Mára már megszoktam, mint én is az egyetemet. Bár nem volt könnyű, az első két évben vért izzadtam!

Gusztáv hónapról hónapra egyre közelebb kerül a céljához, ahhoz, hogy végzett és képzett orvos legyen. Azt mondja, aki már idáig eljutott, az be tudja fejezni a sulit. Tanulmányai alatt pedig még mindig sokszor eszébe jut az a szolnoki orvos, aki „elindította” őt ezen a pályán. Iránta érzett tiszteletből talán a baleseti sebészetre szakosodik.

– De van még egy álmom. Cigánylakta területen szeretnék háziorvos lenni, konkrétan a szülőfalumban, Öcsődön. Ha valaki, hát én tényleg úgy tudnék odaállni a roma betegek elé, hogy ismerem őket, a gondjaikat, életüket. Nekik szeretnék segíteni. Hogy ebből nem lehet meggazdagodni? Nem is ezért választottam ezt a pályát! Ha gazdagságra vágytam volna, bantem általános osztatlan képzésére.” Boldog voltam, de még meny-